

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurinn

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurinn. Prent: p/f pressan 1981

sosialurinn

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

oddagrein

LANDSTYRISJÓNLEIKURIN heldur fram. Kemur ein landsstýrisflokkur við einum uppskoti, er fremsta uppgávan hjá øðrum landsstýrisflokkum at seta bein fyrri hin. Soleiðis var eisini við uppskotinum um broytingar í forsorgarlógini og barnaforsorgarlógini, sum skuldi koma til 1. viðgerðar mánadag.

FÓLKAFLOKKURIN og Sjalvstýrisflokkurin siga beinleiðis, at uppskotið er komið fram av misgávm. Tí varð uppskotið útsett mánadagin. Seinri hava so hesir flokkar kravt, at uppskotið verður tikið aftur. Men hvat snýr uppskotið seg um?

Í 1976 fingið danir »bistandslógina« í staðin fyrri forsorgarlógina. Tingast hefur verið um, nú vit skuldu seta hesa lóg í Føroyum ella í staðin gera nakrar broytingar í okkara forsorgarlóg. Undanfarna landsstýrið var ikki sinnað at seta donsku »bistandslógina« í gildi, men heldur at gera ávisar broytingar í forsorgarlógini, soleiðis at ávisir partar av donsku »bistandslógini« komu við í okkara forsorgarlóg.

BEINT AÐRENN undanfarna landsstýrið legði frá sær, samdist felags sosiala nevnd um at mæla til tær broytingar, sum nú eru framlagdar av landsstýrinum.

HETTA UPPSKOT snýr seg í stuttum um at gera neyðugar broytingar fyrri at forða fyrri, at livikorini hjá eini familju, sum verður rakt av sjúku, arbeiðsloysi ella øðrum, ikki gerast munandi verri frá einum degi til annan. Sagt í krónum merkir hetta, at hjálpin, tá talan er um ein forsyrgjara, kemur at liggja millum stívliga 4.000 kr. og upp í 7.000 kr. um mánaðin. Eru serligar umstøður, sum tala fyrri, at viðkomandi persónur hevur enn størri hjálp fyrri neyðini fyrstu tíðina, er eisini møguleiki fyrri hesum. Í lötuni er tann hjálp, sum fáast kann í tilfikum færi so lítil, at hon als ikki stendur mót við minsta livikostnað hjá fólki, og tí er ikki annað enn rímiligt at broyta reglurnar.

SUM SAGT hava tveir av landsstýrisflokkunum kravt, at málið verður tikið aftur, so lítt er at meta, hvørja lagnu tað fær. At landsstýrið nú í tvey ár hevur ligið oman á hesum málið fyrri nú aftur at súlta tað, er bert hamiligt, men hesum landsstýrinum so líkt.

Allir vilja teir sleppa av samgonguskútuni sum rekur fyrri vág og vind

Hóast landsstýriskeiðið ikki er hálvrunnið, gerst alt meira eyðsýnt, at í øllum førum tveir av flokkunum í hesum »borgarlaga alternativinum« vilja sleppa úr haftinum, teir hava bundið seg til.

Í nærum hverjum máli, sum annaðhvørt er fyrri í Tinganesi ella í lögtinginum, verða royndir gjørdar at seta ein flokk upp imóti einum øðrum.

Bæði Sjalvstýrisflokkurin og Sambandsflokkurin hava roynt at provokerað Fólkaflokkinn at siga upp samstarvið við annaðhvørt at boykotta ella tarna mál. Fólkaflokkurin hevur undir sær og arbeidd við.

Men Fólkaflokkurin hevur sagt, at hann sigur ikki »samstarvið« upp. Og tí hevur mannagongdin, ella provokationin, fingið eina aðra vend. Mánadagin var líkt til, at Fólkaflokkurin er farin at provokera Sjalvstýrisflokkinn í málinum um kreppuveðhald. Og Sambandsflokkurin í málinum at hækka forsorgarveitingarnar.

Hvat úrslit fer at spyrjast burtur úr, er lítt at meta um í skrivandi stund, tí sjálvur strategurin aftan fyrri tað

borgarlaga landsstýrið, lögmaður, slapp sær so skjótt og brátt, hann hevði lagt uppskotið fyrri Tingið, til Kanada.

Seinast hetta uppskotið var fyrri í vár, feldi ein av hansara egnu teknum uppskotið, meðan ein annar, fólkaflaksmaðurin úr Vágum, sum hevði hött við ikki at atkvøða fyrri, kortini atkvøddi fyrri, tí hann meinti, at skip og virki ikki áttu at fara á heysin.

Ta ferðina varð veðhaldsheimildin bjargað, tí eitt uppskotið — broytingar í stuði til fiskivinnuna — var eftir at atkvøða um sum seinasta tingmál í setuni. Men hvat hendir hesuferð, um uppskotið fellur?

Roknast kann jú við, at fólkaflaksmaðurin, sum seinast ivaðist, nú ger álvara av ætlan síni. Og sambandsmenn plaga at vera støðufastir...so ikki er væntandi, at Agnar nú fer at kvøða fyrri — ella var tað bert hevndarhugurin sum tók valdið á honum seinast???

Og umrøðan mánadagin avdúkaði millum so mangt annað, at Sjalvstýrisflokkurin ikki visti, at Fólkaflokk-

politisk viðmerking

urin ikki tók fullur og heilur undir við uppskotinum. Aftur eitt dømi um, at viðgerðin — ella klandri — verður flutt frá samgongufundi í Tinganesi niðan í lögtingið. Ella var tað bert Fólkaflokkurin sum vildi vinna Sjalvstýrisflokkinum eina neis — fyrri opnum tjaldi?

Hetta málið eins og uppskotið um broytingar í forsorgarlógini, sum Fólkaflokkurin — ella partar av honum — ikki tekkur undir við og tí varð tikið av dagsskrá, er aftur dømi um, at á landsstýrisflokkunum er eingin roðursmaður.

Higartil hevur máttloysi og klandur eyðkent samgonguna. At hetta atgerðarløys fæst avleiðingar og ávirkan á land og fólk er lítið at ivast í. Spurningurin er, hvussu leingi loitt eitt samfelag at vera soleiðis handfarið?

Jóhann Mortensen

Mannagongdin máar støðið undan fólkastýrinum

Leygardagin 11. sept. trínur Jákup Mortensen fram í dálkaða lesarabrevteigi Dímmlættingar. Við biviandi rødd og framrættum hondum biður hann so mirliga um náði fyrri sínar ivasomu gerðir mótvægis føroyska skúlaverkinum í summar. Men sum altíð, tá menn eru stýrdir av angist og tørvandi sjálvsáliti, verður skili burtur, og ósakligar og primitivar kenslur taka valdið.

Jákup Mortensen, landskúlaráðsformaður, skuldsætir Jóannes Dalsgarð, tingmann, fyrri at hava nýtt okkara aldar-gamla tingrøðarapall til at viðgera hansara persón og aðrar við, sum ikki høvdu høvi at verja seg. — Forrestin nær er Jákup farin at hugsa um, at mótskøðmenn skulu hava høvi at verja seg. Man tað vera siðani hann ferðaðist bygd úr bygd í Suðuroy á valfundir og svertaði navngivnan persón út, sum ikki slapp á sama pall at verja seg, ella tá hann fekk Paula lögmann at bera tjørnkustin oman í útvarpið.

Henda mannagongd, ið Jákup vil vera við, er brúkt móti sær, fær hann at kenna seg ein vanligan tjekkoslovakk, ið stendur við berum fingrum meðan Sovjet loypir á við maskinbyrsum og tanksum.

Undirritaði var ein teirra, sum hoyrði orðaskiftið um, hvussu Jákup Mortensen, Edmund í Garði og Lasse Klein hava sitið fyrri almennum starvssetanum í summar.

Nei — onki blivu hesir persónar sum persónar viðgjørdir, men tað ráð, landskúlaráðið, ið teir mynda, og tess margháttligu avgerðir vóru sakliga og við góðari grund til viðgerðar. Oiva er tað hetta, ið Jákup ræðist. Best hevði jú hóvað teimum, Lassa, Edmundi og Jákupi, um gerðir teirra vóru tagdar burtur.

Heldur ikki er tað rætt, tá Jákup sigur, at meirilutin ikki fekk høvi at verja seg. Millum teirra sum gjørdur eina vónleysa roynd at verja framferðina hjá landskúlaráðnum var tinglimurin Edmund í Garði. Edmund hevur í mong ár verið limur í Føroya skúlastjórn, og nú limur í tí meiriluta í landskúlaráðnum, sum var til viðgerðar á tingi. Edmund í Garði bjóðaði ikki til at grundgeva avgerðir sínar og meirilutans, um hvi teir høvdu tveitt alla sakligheit fyrri borð undir málsviðgerðunum í ráðnum, men gjørdi eina jánkasliga

roynd at samanbera ein atkvøðuhátt frá gomlu skúlastjórnini við margháttliga arbeiðslagi í landskúlaráðnum. Men Edmund í Garði gloymdi at svara tí sum sakin snúði seg um, um hvussu hann sakliga kundi forsvara støðu sína og meirilutans í setanini av rektaranum í Eysturoy og deildarleiðaranum í Trøngisvági. Men kanska tað ikki álikavæl er so ringt at skilja, hvi Edmund í Garði valdi at gloyma.

Aftur til formannin Jákup Mortensen, ið gremur seg um, at hann ikki hevur høvi at verja seg. Eg hugsi at vit fyrst skulu hyggja eitt sindur nærri at einum evarska litlum parti av leikluti hansara í hesum máli. Tí litla parti, sum hann sjálvur setti taldi dagsins ljós.

21. august sigur formaðurin í Tvoroyrar skúlanevnd, Mervyn Dimon, við Tíðindablaðið Sosialin, at hann heldur tað verða skeið, at landskúlaráðið uttan viðari gongur imóti eini innstilling frá Tvoroyrar skúlanevnd. Og í somu grein sigur formaðurin í Føroya kommunufelag, Jógván Mørkøre, at avgerð landskúlaráðsins er tað sama sumat skúgva kommunala sjálvstýrið til viks, og sum triði maður harmast landskúlaráðslimurin Signar Hansen um, at meirilutin í landskúlaráðnum opinlyst fremur fleirtalsdiktatur og noktar fyrri at viðgera málini á fólkaræðisligan hátt.

Tá Tíðindablaðið Sosialin biður formannin Jákup Mortensen um eina viðmerking til úttalilsini hjá omanfyrinevndu, svarar hann stutt og greitt, aðrenn hann í illsinni tveitir hornið á aftur: »Eg eri glaður fyrri at eg ikki búgi í Ruslandi ella í Polen, tí har hava sosialistarnir alla maktina...«

24. august hevur Dímmlætting eina samrøðu við Jákup Mortensen, har hesin, aftur uttan eitt einasta argument, »pástendur, at í landskúlaráðnum er ongín rossahandil farin fram, men bert demokratiskt og sakligt arbeiði, at siga nakað annað er illsinisglefs, tvælt og mæn. Viðari sigur Jákup formaður: »...hevur nakar hug at mótmæla, kann eg prógva, at tað (málið) fekk tað viðgerð tað átti at fáa«. At enda er tað lukktisansurin hjá Jákupi Mortensen, sum skal sverta Tvoroyrar skúlanevnd, tá hann skuldsætir hesa fyrri politiskan óreiðiligeika so tað

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvini.

Fleiri biða

Nógv lesarabrev eru komin seinastu dagar. Tey eru ikki farin í rusklatið. Plássið er avmarkað. Tey koma tí so við og við.

forslær.

So vitt eg dugi at siggja meinar Jákup at tað er nr. 2 innstillingin, sum er óreiðilig. Men hvi tað er óreiðiligt at innstilla sum nr. 2 ein dugnaligan lærara við Tvoroyrar skúla, ið hevur verið lærari í 8 ár, hevur og nýtt álitt millum starvsfægar sum lærararáðsformaður. Høvdur ríkað føroyska skúlan við dyggum undirvisingartilfari. Alvarðs Jákup Mortensen, skulu vit ikki gevast við hesum tosinum um óreiðiligeika.

Jákup Mortensen gav lyfti um, at um nakar hevði hug at mótmæla frásøgn hansara, so skuldi hann prógva, at settannarmálið hevði fingið tað viðgerð tað átti. Tann nakar, sum hevði hug at mótmæla var landskúlaráðslimurin Signar Hansen. Í Tíðindablaðnum Sosialin um 31. august greiðir hann sakliga frá arbeiðsgongdini í landskúlaráðnum og sigur m.a.: »Biðið varð um eina breiða viðgerð, men hetta var noktað, so tað er ikki rætt, sum Jákup Mortensen sigur við Dímmlætting.

Arbeiðsgongdin hevur verið alt annað enn saklig. Signar Hansen endur við at spyrja Jákup, ið skuldsætir eina fólkavalda skúlanevnd fyrri at lukta av politiskum óreiðiligeika so tað forslær, siga sær hvørjum arbeiðslag meirilutans í landskúlaráðnum luktar av. Hetta var 31. august og í dag 13. sept. hevur hann enn ikki ónt aftur, men gremur seg og kallar í bløðunum, um at hann ikki fær vart seg. Jú Jákup Mortensen og Edmund í Garði, tað er ikki tørført at skilja, hvi tit kalla og gloyma í staðin

Framhald á síðu 7